

OHJEET AIHEFILATEELISTEN KOKOELMIEN ARVIOINTIIN

Artikla 1: KILPAILUNÄYTTELYT

Nämä erityissäännöt (kursiivilla kirjoitettu teksti) on laadittu täydentämään aihefilatelian kilpailuluokan osalta FIP:n näyttelykokoelmien yleisiä arvostelusääntöjä (GREV) artiklan 1.4 mukaisesti.

Näiden FIP:n aihefilatelian komission julkaisemien ohjeiden tarkoituksena on antaa käytännön neuvoja FIP:n näyttelykokoelmien yleisten arvostelusääntöjen (GREV) ja aihefilateelisten kokoelmien arvostelun erityissääntöjen (SREV) soveltamiseen aihefilatelian kilpailuluokan kokoelmia arvioitaessa. SREV (kursiivilla kirjoitettu teksti) on hyväksytty 54. FIP-kongressissa Roomassa 1985 ja päivitetty 61. FIP-kongressissa Granadassa 1992 sekä Jakartassa 2012.

Nämä ohjeet opastavat näytteilleasettajaa aihefilateelisen kokoelman laatimisessa ja tuomaristoa niiden arvioinnissa. Niiden tarkoituksena on antaa ohjeita liittyen erityisesti:

1. Kokoelmaan sopivan filateelisen aineiston määritelmään
2. Kokoelman laatimisen periaatteisiin
3. Aihefilatelian luokan kokoelmien arviointiperusteisiin.

Artikla 2: KILPAILUKOKOELMAT

Aihefilateelisen luokan kokoelmassa aihetta käsitellään jäsentelyn mukaisesti (katso 3.2.1). Aiheen ja filatelian tuntemusta osoitetaan kokoelmaan valittujen kohteiden avulla.

Osaamisen tulisi johtaa siihen, että kokoelmassa on paras mahdollinen valikoima kohteita, ja että kohteet on järjestetty parhaaseen mahdolliseen aiheen käsittelyn mukaiseen järjestykseen. Osaaminen näkyy myös asianmukaisen aiheeseen liittyvän ja filateelisen tekstin täsmällisyytenä.

Artikla 3: KOKOELMAN LAATIMISTA KOSKEVAT PERIAATTEET

Aihefilateelisessa kokoelmassa tulee esittää mahdollisimman monipuolista postaalisen filatelian aineistoa (katso GREV artikla 3.2).

3.1 Soveltuva filateelinen aineisto

Asianmukainen postaalisen filatelian aineisto on postin kuljettamiseksi tai muuhun postaaliseen tarkoitukseen

- julkaistu,
- julkaistavaksi tarkoitettu tai
- julkaisua valmisteltaessa tuotettu aineisto,

jota

- valtiolliset,
- paikalliset,
- yksityiset postinväittäjät tai
- muut asianmukaisesti valtuutetut viranomaiset

ovat käyttäneet tai pitäneet kelpoisena käytettäväksi postiliikenteessä.

Postilähetyksellä on yleensä postimerkkejä, postileimoja, lipukkeita ja lähetysten käsittelyyn tai joskus myös postivapauteen liittyviä merkintöjä. Näillä postilähetysten elementeillä on postaalinen alkuperä tai niillä on postaalista merkitystä, ja siksi niitä voi käyttää aiheen käsittelyssä.

Sen sijaan postilähetyksen

- lähettäjän nimi- ja osoitetiedot,
- koristepainatukset tai -kuvitukset ja
- sisältämä viesti tai muu sisältö

eivät ole postin tuottamia eli ne ovat yksityistä alkuperää, ja siksi niitä ei voi käyttää aiheen käsittelyssä.

Postaalisten ja yksityisten elementtien välinen ero (samalla postin kuljettamalla lähetyksellä) on ainoa sääntö, joka määrittelee aihefilateeliseen kokoelmaan sopivan filateelisen aineiston. Siksi aihefilatelian kannalta on oleellista ymmärtää “postaalis-filateelisen” aineiston luonne, toisin kuin postihistoria luokassa 2C ja avoimessa filateliassa, jotka sallivat viittaukset postilähetysten yksityisiin elementteihin aiheen käsittelyssä.

Tämän kappaleen sisältämät luettelot ainoastaan selittävät tätä sääntöä. Ne osoittavat postaalisen filatelian aineiston tyypillisen monipuolisuuden johtavissa aihefilateelisisä kokoelmissa ja antavat joitakin varoituksia tapauksissa, joissa näytteilleasettajat yrittävät laajentaa käyttökelpoisen aineiston määritelmää. Alla olevissa luetteloissa esitetään erittäin laaja valikoima aihefilateeliseen kokoelmaan soveltuvia kohteita. Aiheen käsittelyssä tulee kuitenkin aina käyttää ainoastaan kohteiden postaaliseen alkuperään ja/tai merkitykseen liittyviä elementtejä.

Aineistotyyppi

- Postiarvokkeet (postimerkit, postimerkkivihkot, ehiöt ja postimaksukoneleimat, sekä tietokoneella tulostetut postiarvokkeet, kuten Framo ja SmartStamps)
- Postiarvokkeiden muunnelmat (esimerkiksi lisäpainamat, lisämaksut ja suojareijitteet). Muunnelmia ei tule sisällyttää kokoelmaan, jos ne häiritsevät alkuperäistä aihetta (esimerkiksi peittävät sen), mutta voi sisällyttää, kun itse muunnelma liittyy aiheeseen.
- Mitätöinnit (tavalliset leimat, viestilliset, muisto- ja muut erikoisleimat),
- Postimerkit, mitätöinnit, merkinnät ja/tai ehiökortit, jotka osoittavat postivapautta (esimerkiksi viranomaiset, puolustuslaitos),
- Muu postin toiminnassa käytetty aineisto, kuten kirjauslipukkeet, postireittien lipukkeet ja merkinnät, lisälipukkeet tai -merkinnät (esimerkiksi sensurointi, desinfiointi, onnettomuusposti), postitusluettelot, vastauskupongit, forwarding agent -merkinnät, postin automaatiomerkinnät ja -lipukkeet jne. Näitä tulisi mahdollisuuksien mukaan esittää asiaankuuluvilla postilähetyksillä.
- Kohteet, jotka on tarkoitettu julkaistaviksi tai tuotettu julkaisemisen valmistelun yhteydessä, esimerkiksi luonnokset, koepainokset
- Postiarvokkeiden alalajit ja virheet
- Leimamerkit voidaan hyväksyä, jos niitä on käytetty postaalisesti tai niillä on postaalista arvoa. Fiskaalisiin tarkoituksiin käytetyt leimamerkit hyväksytään poikkeuksellisesti silloin, kun ne ovat ainoa keino kuvaila aiheen kannalta tärkeää asiaa.

Julkaisu aika

Kaikki postaalinen aineisto postimerkkejä edeltävältä ajalta, klassisen filatelian kautta nykyaikaan asti.

Postaaliset palvelut

- Tavanomaiset postipalvelut, kuten
 - (postimaksuista vapautettu) virka- ja sotilasposti (ml. Airgraph ja V-mail -lähettykset)
 - laivaposti
 - kaikenlainen rautatieposti
 - kaikenlainen lentoposti
 - sotavanki- ja keskitysleiriposti
 - pakettiposti ja postirahti
- Postin maksuliikennepalvelu
- Sellainen yksityisposti, jonka postihallinto on valtuuttanut, jonka olemassaolon postihallinto on hyväksynyt, tai joka on toiminut valtiollisen postin kokonaan puuttuessa
- Muu postiliikenne, kuten
 - putkiposti
 - sähköpostit
 - sähköinen posti (elektronisesti postitoimistoon lähetetty viesti, joka tulostetaan ja toimitetaan vastaanottajalle)
 - muut samantyyppiset postipalvelumuodot.

Rajatapaukset

Postipalveluiden ja -määräysten kirjavuus eri maissa ja niiden kehittyminen aikojen kuluessa tekevät mahdottomaksi laatia luetteloa, joka kattaisi kaikki mahdolliset tilanteet.

Jotkut kohteet vastaavat vain jossain määrin sopivan aineiston määritelmää. Siksi niitä tulisi pääasiassa käyttää vain, jos ei ole olemassa muuta aineistoa kuvaamaan tiettyä kokoelman aiheeseen liittyvää yksityiskohtaa. Niiden mukanaolo kokoelmassa edellyttää aina *perusteellista filateelistä selvitystä*.

Tietyn aiheen, maan tai alueen erityiseen filateeliseen kulttuuriin kuuluvia kohteita voidaan hyväksyä siltä osin kuin se on perusteltua ja kohteiden lukumäärä on oikeassa suhteessa kokoelman kehitystasoon.

Tuomarit arvioivat rajatapauskohteita pääasiassa niiden aiheeseen liittyvän merkityksen perusteella, joten niitä ei koskaan pidä esittää vain sen takia, että ne ovat harvinaisia.

Ei-sopivat kohteet

Seuraavanlaisia kohteita tai niiden sisältämää informaatiota ei tule käyttää aiheen käsittelyssä:

A)

- olemattomien postaalisten alueiden fantasiajulkaisut
- pakolaishallitusten julkaisut
- sellaisten järjestöjen julkaisut, joilla ei ole postipalveluja

- UPU:n ja FIP:n kongressin 1976 määrittelemällä tavalla loukkaavat, laittomat ja ei-toivotut julkaisut (katso FIP:n väärennösten vastaisen komission verkkosivut)
- kuvapostikortit, elleivät ne ole postiviranomaisten tuottamia ehiökortteja
- yksityisesti painetut tai käsin kirjoitetulla merkinnällä varustetut kenttäpostikortit ja korttikirjeet (esimerkiksi Feldpost), ellei postilaitos ole niitä hyväksynyt tai vahvistanut niille postimaksuvapautta ja näin ollen sallinut niiden lähettämisen ilman muita virallisia merkintöjä.

B)

- yksityiset lisäleimat ja oheisleimat, joita lähettäjä tai palvelun toimittaja on lyönyt lähetykseen ennen postittamista
- ehiöiden yksityiset lisäpainatukset (engl. “repiquages”)
- hallinnolliset (ei-postaaliset) merkinnät silloin, kun ne eivät oikeuta postaalisiin etuoikeuksiin
- yksityiset koristepainatukset ja lisäpainatukset kuorilla ja korteilla
- yksityiset lipukkeet (mainoslipukkeet) riippumatta niiden käyttötarkoituksesta.

Luokkaan “B” liittyvät elementit ovat yleensä sellaisilla postilähetyksillä, joilla on myös postaalisia elementtejä, kuten postimerkkejä ja -leimoja. Ne ovat tyypillisiä yksityisiä elementtejä, joihin ei yleensä voi viitata aiheen käsittelyssä, kuten edellä on selitetty.

Luokan B kohteet voidaan hyväksyä poikkeuksellisesti (katso myös kohta 3.2.2) silloin, kun aiheen kannalta tärkeän asian esittämiseen ei ole olemassa postaalisen filatelian aineistoa. Tällaisilla kohteilla tulee kuitenkin olla merkittävä yhteys aiheeseen ja niiden esittäminen on perusteltava huolellisesti filateelisin perustein.

Aiheeseen liittyvät tiedot

Jokaisen kohteen tulee liittyä aiheeseen ja tuoda aiheeseen liittyvä informaatio esille selkeimmällä ja tehokkaimmalla tavalla.

Aiheen havainnollistamiseen tai paremminkin aiheeseen liittyvän tarinan kertomiseen liittyvä tieto voidaan johtaa:

- suoraan
 - kohteen julkaisutarkoituksesta (tai käytöstä)
 - kohteen kuva-aiheesta, tai
- epäsuorasti
 - syvällisemmän analyysin tuloksena, mikä mahdollistaa sellaisten kohteiden käytön, jotka eivät ensivaikutelmaltaan tunnu mitenkään liittyvän aiheeseen.

Täten aiheeseen liittyvää tietoa voi tarjota:

- kohteen julkaisutarkoitus:
 - poliittisten muutosten yhteydessä
 - erityistä ajanjaksoa kuvaavat kohteet
- kohteen kuva-aihe ja tekstitys, kuten
 - kaikki, mitä on kuvattu tai kirjoitettu postimerkkiin, ehiöön, postileimaan tai muuhun sopivaan filateeliseen aineistoon

- tekstityyppi, kuvan taidesuunta tai vastaava
- arkin reunojen, välilöiden, postimerkin lisäosien, postimerkkivihkojen kansien sekä välilehtien teksti ja kuvat jne.
- reijitteet (esimerkiksi firmareijitteet)
- materiaali, jolle kohden on painettu:
 - paperityypit, esimerkiksi graniitti- (silkkilanka) tai setelipaperi, sotakartat
 - vesileiman kuva-aihe
- postipalvelujen toiminnot, joilla on merkitystä aiheen kannalta (esimerkiksi rautatie-, sähkösanoma- ja sanomalehtimerkit, virkapostiehiöt, kyyhkysposti).

Edellä kuvatun aiheeseen liittyvän tiedon tulee olla

- postipalvelun alulle panemaa, tai
- postipalveluun liitettyä, tai
 - esimerkiksi mainosliitteet, arkinreunamerkinnot, ehiöiden kuvat
- postipalvelun hyväksymää
 - esimerkiksi yksityisestä tilauksesta postin valmistamat ehiöt.

Tuotteen myynnin jälkeen yksityisten tahojen lisäämät painatukset tai lisämaksut eivät täytä tämän kohdan vaatimuksia.

Tavallisia postileimoja voidaan käyttää

- paikan nimen erityismerkityksen, tai
- paikan olemassaolon syyn takia.

Muussa tapauksessa niiden tulee sisältää sopivaa aiheeseen liittyvää tietoa (esimerkiksi mainosteksti, kuva) paikkaa ja/tai aikaa koskevan tiedon lisäksi.

Postileima, vaikka se olisikin esifilateliselta (postimerkkejä edeltävältä) aikakaudelta, ei dokumentoi henkilön syntymäpaikkaa.

Postileiman päiväystä ja paikkakuntaa, jotka ovat yhteydessä tiettyyn tapahtumaan samana päivänä samassa paikassa, voi käyttää vain, jos

- siinä on muita aiheeseen liittyviä elementtejä, tai
- sillä on erityinen aiheeseen liittyvä merkitys postihistorian kannalta; tässä tapauksessakin sitä pitäisi käyttää vain, jos se viittaa aiheen kannalta tärkeään yksityiskohtaan.

Lähetäjää ja vastaanottajaa koskevat tiedot ovat merkityksettömiä, paitsi jos

- postilähetys osoittaa jonkin osapuolen virasta, tilasta tai asemasta (esimerkiksi puolustusvoimat, viranomainen tai muu virallinen posti) johtuvaa erityistä postaalista etuoikeutta (esimerkiksi alennettu postimaksu tai vapautus postimaksusta). Merkintä alennetusta (tai vapautetusta) postimaksusta, virkapostimerkki tai vastaavat postireittiä koskevat merkinnät antavat tästä riittävän todisteen.
- Joissakin tapauksissa lähettäjää ja/tai vastaanottajaa koskevat tiedot voivat olla hyödyllisiä täydentämässä lähetyksen postaalisia elementtejä.

3.2 Aiheen käsittely

Aihefilateelisen kokoelman käsittelyyn kuuluvat rakenne (otsikko ja jäsentely) ja sen kunkin osan yksityiskohtainen kehittäminen.

Aihefilateelinen kokoelma havainnollistaa näytteilleasettajan valitsemaa aihetta tai paremminkin kertoo tähän aiheeseen liittyvän tarinan. Aihe tai tarina kerrotaan aiheeseen liittyvällä tekstityksellä ja havainnollistetaan sopivalla filateelisella aineistolla (katso artikla 1).

Aihefilateliassa GREV:n tarkoittamaa perusajatusta vastaa kokoelman suunnitelma. Aiheen käsittelyn kaksi toisiinsa liittyvää alakohtaa 'Otsikko ja jäsentely' ja 'Aiheen kehittäminen' ovat osatekijöitä prosessissa, joka perustuu keräilijän henkilökohtaiseen tutkimukseen aiheesta ja aineistosta:

- Perusteellisempi aiheen tuntemus antaa mahdollisuuden lisätä asioiden ja yksityiskohtien määrää ja etsiä lisää kohteita niiden kuvaamiseen.
- Aineiston parempi tuntemus antaa mahdollisuuden tunnistaa uusia kohteita, joiden mukaan ottaminen edellyttää usein aiheen lisätutkimusta, mikä taas voi johtaa yksityiskohtaisempaan suunnitelmaan.

Kokoelman lehdillä tulee esittää näytteilleasettajan valitsema aihe otsikon määräämänä ja suunnitelmassa eriteltynä kokonaisuutena, toisin sanoen valittuun aiheeseen liittyviä tärkeitä osia ei pidä jättää pois.

Luovuus ilmenee näytteilleasettajan henkilökohtaisesti lähestymistavasta, joka korostaa hänen kykyään luoda mielenkiintoinen tarina ja havainnollistaa sitä parhaalla saatavilla olevalla aineistolla.

3.2.1 Otsikko ja jäsentely

Otsikko ja mahdollinen alaotsikko määrittävät kokoelman puitteet. Otsikko ja jäsentely muodostavat tärkeän kokonaisuuden, joka heijastaa valitun aiheen erityispiirteitä. Näin ollen eri otsikot edellyttävät erilaista sisältöä.

Otsikko on kokoelman synteesi. Näin ollen otsikon ja kokoelman tulee vastata toisiaan ja lehdillä esitettyjen filateelisten kohteiden tulisi esitellä yksityiskohtaisesti otsikossa esitetty aihe. Liioittelevat otsikot, joiden tarkoituksena on lisätä kokoelman kiinnostavuutta, voivat osoittautua harhaanjohtaviksi, jos ne poikkeavat siitä mitä sivuilla esitetään.

Jäsentely määrittää kokoelman ja sen osien rakenteen ja kattaa kaikki tärkeimmät, otsikon kannalta oleelliset asiat. Jäsentely tulee laatia pelkästään aiheeseen liittyvien asioiden mukaisesti. Lukujen ja alalukujen järjestyksen tulee ilmentää aiheen kehittäminen sen sijaan että vain lueteltaisiin pääkohdat.

Jäsentelyn pitäisi mahdollisimman hyvin esittää kokoelmassa kerrotun tarinan synteesi. Sen ei pitäisi olla pelkkä lista (esimerkiksi sanakirjan tapaan). Jäsentely antaa selkeän ja ymmärrettävän kuvan aiheeseen liittyvistä keskeisistä näkökohdista. Se voidaan

- laatia vapaasti, jotta aiheen tai idean kaikki tärkeimmät näkökohdat tulee huomioitua yksityiskohtaisesti
- johtaa luontevasti valitusta aiheesta.

Jäsentelyn rakenne voi seurata:

- aikaan sidottua luokittelua (historiallista, kehitykseen liittyvää), tai
- aiheeseen liittyviä (tieteellinen, systemaattinen, järjestöllinen, taloudellinen jne.), tai
- muita tekijöitä.

Järjestöihin ja instituutioihin liittyvät aiheet (kuten Punainen Risti, Yhdistyneet Kansakunnat, Euroopan Neuvosto), toistuvat tapahtumat (esimerkiksi postimerkin päivä, olympialaiset) jne. voidaan jakaa

- niiden rakenteen,
- organisaatiomallin tai
- yksittäisten tapahtumien mukaisesti aiheeseen liittyviä aika- ja paikkajaotteluja seuraten.

Organisaatioihin tai kronologisiin tapahtumiin liittyvien aiheiden tulisi selvästi esittää niiden historiallinen tausta, tavoitteet, tehtävät, sekä toiminnan tulokset ja vaikutukset.

Jäsentely sisältää vain aiheeseen liittyviä lukuja ja alalukuja, ei yleisluontoisia otsikoita (esimerkiksi 'Sekalaista' tai 'Liite'). Alajaotteluja julkaisun päivämäärän, maan tai aineistotyyppin (esimerkiksi 'Postin koneleimat', 'Ehiöt') tai julkaisuperusteen (esimerkiksi 'Merkipäivät') mukaan tulee välttää. Tällaiset kohteet on paras käyttää niiden aiheen mukaisissa kohdissa. Sama koskee filateelisia tutkimuksia (katso 3.2.3).

Jäsentelyn tavoitteena on ryhmitellä kokoelman sisältö loogisesti siten, että sen perusteella kokoelmaa voidaan tarkastella kokonaisuutena ilman häiritseviä katkoja eri lukujen välissä. Ihannetapauksessa uuden luvun alku sidotaan loogisesti edelliseen. Tämä auttaa luomaan kiinnostavan kertomuksen irrallisen 'sisällysluettelon' sijasta. Parhaimmillaan luvut (ja alaluvut) ovat rakenteeltaan kuin tarina.

Hyvä jäsentely kattaa otsikon määrittelemän aihealueen mahdollisimman täydellisesti. Ellei otsikossa erityisesti toisin mainita, jäsentelyn ei pitäisi rajoittua aikaan tai maantieteelliseen paikkaan, mikäli valittu aihe antaa siihen mahdollisuuden.

Lukujen tulee olla hyvässä tasapainossa keskenään. Niiden pituus määräytyy aiheeseen liittyvän painoarvon, ei saatavilla olevan aineiston määrän, mukaan otsikon sallimissa puitteissa.

Luovan jäsentelyn laatimista pidetään edellytyksenä aiheen luovalle kehittelylle.

Otsikko- ja jäsentelysivu

Otsikko ja jäsentely on esitettävä kokoelman alussa jollakin FIP:n virallisista kielistä.

Otsikko- ja jäsentelysivu kattaa kaikki jäsentelyn tärkeimmät osat, toisin sanoen keskeiset osat kerrotusta tarinasta. Yksityiskohtaisemmat alajaottelut esitetään periaatteessa vain yksittäisillä sivuilla. Jäsentelyä ei voi korvata kirjallisella kuvauksella tai yleisluontoisella johdantotekstillä.

Hyvin laadittu otsikko- ja jäsentelysivu varmistaa, ettei yleisön ja tuomariston tarvitse 'luoda uudelleen' kokoelman jäsentelyä näkemiensä sivujen perusteella. Tällaiseen tilanteeseen joutuminen saattaisi luonnollisesti vaikuttaa kokoelman ymmärtämiseen ja siten sen arviointiin.

Numeerista luokittelua (esimerkiksi kymmenjärjestelmää, juridista järjestelmää) suositellaan, koska se auttaa kokoelman ymmärtämisessä. Numerointi pitäisi kuitenkin rajoittaa jäsentelyn

pääkohtiin. Kokemus on osoittanut kaksi- tai kolmenumeroisen luokituksen tai aakkosjärjestelmän riittävän.

Yhdistetyn otsikko- ja jäsentelysivun sijaan voidaan korostuskeinona käyttää aiheeseen johdattavaa erillistä otsikkosivua.

Otsikko- ja jäsentelysivun tekstit tulee kirjoittaa yhdellä FIP:n virallisista kielistä, joita ovat englanti, ranska, saksa, venäjä ja espanja.

3.2.2 Aiheen kehittäminen

Kehittämisellä tarkoitetaan aiheen syvällistä käsittelyä, tavoitteena järjestää filateelinen aineisto täysin jäsentelyn mukaisesti.

Aiheen parhaan mahdollisen kehittämisen perusedellytys on aiheen ja siihen liittyvän aineiston perinpohjaiseen tuntemiseen perustuva käsittely. Tämä mahdollistaa jokaisen kohteen taitavan valinnan, oikean sijoittamisen ja yhdistämisen tarinaan. Tämä on välttämätöntä, jotta kohteen ja aiheen välinen yhteys tulisi ymmärretyksi.

Tämä osoitetaan:

- valitsemalla parhaat mahdolliset kohteet kuvaamaan aiheen jokaista yksityiskohtaa
- käyttämällä kohteita tasapainoisesti sen aiheen yksityiskohdan painoarvon mukaan, jota ne kuvaavat. Yksityiskohtaa kuvaavien filateelisten kohteiden määrä ei saisi olla pohjana käsittelyn laajuudelle.
- järjestämällä samalla sivulla esitettävät kohteet tarinan etenemisen kannalta oikeaan järjestykseen. Tarinan oikea eteneminen on tärkeämpää kuin kohteiden paras mahdollinen sijoittelu sivulla.

Näin ollen, filateelisten kohteiden yksinkertainen aiheen mukainen luokittelu on välttämätöntä, mutta ei riittävää edistyneessä, hyvin laaditussa kokoelmassa.

Aiheeseen liittyvä tekstitys

Aiheeseen liittyvä tekstitys varmistaa tarpeelliset aiheeseen liittyvät yhteydet ja kertoo tarvittaessa aiheeseen liittyvistä yksityiskohdista. Aiheeseen liittyvä tekstitys

- kuvaa loogisesti kertomuksen kulun yhdistäen esitetyt kohteet toisiinsa. Hyvä teksti on selkeää ja tiivistä, eikä sisällä tarpeetonta tietoa. Tekstin on oltava riittävän sujuvaa, jotta tarinan juoni on seurattavissa.
- selvittää kohteen aiheeseen liittyvää ominaisuutta, jos se on tarpeen (katso 3.3.)
- antaa tarkoituksenmukaista tietoa filateelisten kohteiden aiheeseen liittyvistä yksityiskohdista.

Kaiken aihetta käsittelevän tekstin tulee tiukasti liittyä esitettävään aineistoon, ja vastaavasti aineiston tulee tukea tekstiä. Muussa tapauksessa teksti heikentää aiheen kehittelyä.

FIP:n virallisen kielen käyttö ei ole pakollista aiheeseen liittyvissä ja filateelisissa teksteissä. Sellaista kehoitetaan kuitenkin käyttämään, jos näyttöilleasettaja aikoo usein esittää kokoelmansa kansainvälisissä näyttelyissä. Tämä edesauttaa kokoelman ymmärtämistä (katso GREV 3.3).

3.2.3 Luovuus

Luovuutta osoittavat:

- *uudet aiheet, tai*
- *uudet näkökulmat vakiintuneeseen tai tuttuun aiheeseen, tai*
- *uudet lähestymistavat tuttuun aiheeseen, tai*
- *uudenlainen filateelisen aineiston käyttö*

Kaikkiin aiheen käsittelyn osatekijöihin voi sisältyä luovuutta. Kokoelma on näytteilleasettajan luovan työn tulos, joka tuo esiin hänen kykynsä esittää jotakin uutta. Tämä edellyttää panostamista henkilökohtaiseen opiskeluun, tutkimusta ja mielikuvituksen käyttämistä, eikä voi perustua olemassa olevien kokoelmien mekaaniseen kopioimiseen. Näytteilleasettajat voivat käyttää hyväkseen kaiken aiheeseen liittyvän lähdeaineiston, joka vie tutkimusta eteenpäin (esimerkiksi aiheeseen liittyvä ja filateelinen kirjallisuus, muut kokoelmat).

3.3 Filateeliseen aineistoon kohdistuvat vaatimukset

Filateelisen aineiston yhteys käsiteltävään aiheeseen on selkeästi osoitettava, ellei se ole itsestään selvä.

Esitettävän aineiston tulee täysin soveltua valittuun aiheeseen. Valinnan tulee osoittaa näytteilleasettajan ymmärtävän, millaista aineistoa kokoelmaan on saatavilla. Kokoelmaan tulee sisällyttää mahdollisimman laaja kirjo aiheeseen liittyviä kohteita, jotka ovat parasta mahdollista tarjolla olevaa laatua (GREV, artikkeli 3.4).

Tiivis aiheeseen liittyvä selostus on tarpeen silloin, kun kohteen ja aiheen välinen yhteys ei ole itsestäänselvä. Kohteet, joilla ei ole esitettyä yhteyttä aiheeseen, pitäisi jättää pois kokonaan.

Valittaessa kokoelmaan sopivaa aineistoa on etusija ja suurempi merkitys annettava:

- filatelian ydintä edustaville kohteille (kuten postimerkit, ehiöt, mitätöinnit ja postileimat), mieluummin kuin kohteille, joilla on vähäisempi postaalinen merkitys, vaikka niiden julkaiseminen tai käyttö olisi postin hyväksymää
- julkaisuille, joiden aihesisältö liittyy suoraan julkaisijamaan politiikkaan, historiaan, kulttuuriin, talouteen ja/tai vastaaviin seikkoihin. Aihefilatelian 'muotisuuntauksia' hyödyntäviä keinottelujulkaisuja tulee välttää (tällaiset kyseenalaiset julkaisut tulisi periaatteessa jättää kokonaan pois kokoelmasta). Tämä koskee erityisesti kohteita, jotka eivät noudata UPU:n eettisiä säännöksiä
- normaalijulkaisuille hammastamattomien rinnakkaisjulkaisujen sijasta (postimerkit ja muistoarkit)
- aidosti leimatuille merkeille suosioleimattujen sijasta
- aidosti kulkeneille postilähetyksille asiaankuuluvine leimoineen pelkkien filateelisten muistojen ja vastaavien keräilijöitä varten tuotettujen kohteiden asemasta; esimerkiksi koristeelliset ensipäivänkuoret (vaikka olisivatkin postin julkaisemia) ja maksimikortit
- aidosti kulkeneille, oikein taksoitetuille ja sopivalla aiheeseen liittyvällä leimalla varustetuille kohteille suosioleimattujen ja usein alitaksaisten kohteiden sijaan. Vielä pahempia ovat mitätöinnit merkittömällä kuorilla, elleivät ne perustu postimaksuvapauteen

- postilähetyksille, joilla on monia eri vastaanottajia, samalle henkilölle tilauksesta toimitettujen kuorien ja korttien sijasta
- oikean taksan mukaisille postilähetyksille, joilla on mieluiten aiheen kannalta tärkeän saman postimerkin ryhmä, filateelisista syistä tehtyjen ylitaksoitettujen kohteiden (esimerkiksi kokonaiset sarjat) sijasta
- oikean taksan mukaisille postimaksukoneleimoille suosioleimausten (esimerkiksi '000') asemasta, ellei kysymys ole koepainoksesta ('specimen') tai sellaisen käyttöön on perusteltu postaalinen syy.

Poikkeamia edellä olevista suosituksista voidaan esittää vain perustelluista syistä.

Ehdotteiden, alalajien ja vastaavien kohteiden suhteellinen harvinaisuus tai muu poikkeava ominaisuus voi parantaa kokoelman filateelista laatua. Yleiset alalajit (esimerkiksi vähäiset värierot) ovat merkityksettömiä ja vaikuttavat ennemminkin haitallisesti aiheen kehittelyyn. Ellei esitetystä alalajista käy selvästi ilmi yhteys aiheeseen, myös normaalikohde tulisi esittää vertailun vuoksi.

Tavalliset postimerkit ja lähetykset ovat parhaita kuvaamaan tärkeitä aiheeseen liittyviä yksityiskohtia.

Maksimikorttien käyttö tulisi rajoittaa muutamiiin tärkeisiin kohteisiin, lähinnä selventämään postimerkin aiheeseen liittyvää informaatiota. Sen lisäksi, että kohteet täyttävät maksimifilateliasa määritellyn vaatimuksen yhteydestä kortin aiheen, leimauksen ajankohdan ja päiväyksen välillä, myös leiman tulisi liittyä käsiteltävään aiheeseen.

Fiskaalisiin tarkoituksiin käytetyt leimamerkit tulisi rajoittaa muutamaaan merkittävään kohteeseen, käytettäväksi lähinnä aiheen kehittelyyn tärkeissä kohdissa, joita ei voi kattaa muulla tavoin. Tällaisten kohteiden käyttö tulee perustella huolellisesti.

Filateeliset tutkielmat

Postaalisisista kohteista ja lähetyksistä on olemassa useita filateelisia muunnelmia. Jos aineisto on aiheen kannalta ja filateelisesti tärkeää, suositellaan suppean ja tasapainoisen filateelisen tutkielman esittämistä aineiston tuomiseksi esiin sopivalla tavalla.

Filateelinen tutkielma noudattaa systemaattisella tavalla kriteereitä, joita noudatetaan perinteisessä filateliassa (esimerkiksi kohteen kehitys, alalajit), postihistoriassa (esimerkiksi käyttö, postireitit, postin käsittely, leimat) tai jossakin muussa filatelian luokassa. Filateelinen tutkielma voi käyttää hyväksi olemassa olevia lähteitä edistämään henkilökohtaista tutkimusta. Kokoelman tasapainon säilyttämiseksi ei tutkielman tavoitteena ole täydellisyys vaan tärkeimpien filateelisten erityispiirteiden esittäminen. Tutkielmien määrän ja laajuuden tulee olla oikeassa suhteessa kokoelman erikoistumistasoon.

Filateelisen tutkielman tulee sulautua aiheen kehittelyyn niin ettei se vaikuta kokoelman tarinan sujuvaan etenemiseen. Aiheeseen liittyvän tekstin tulee jatkua rinnakkain tutkimuksen kanssa niin ettei synny häiritseviä katkoja.

Filateelinen tekstitys

Lyhyt filateelinen teksti vaaditaan vain jos filateelinen kohde ei ole itsestäänselvä tai on tarpeen tuoda esille siihen liittyvää filateelista tutkimusta. Filateelista tekstiä voidaan käyttää silloin, kun kohteen filateelinen erityispiirre ei ole helposti havaittavissa, leimamerkkien käytön

perustelemiseksi tai filateelisen tutkimuksen esittämiseksi. Kohdetta markkinoivat määritelmät huutokauppaluetteloiden tapaan eivät ole sopivia.

3.4 Esitystapa

Kokoelman esitystavan ja tekstin tulee olla selkeää, tyylikästä ja tasapainoista. Kuvailujen tulee täydentää kohteista itsestään saatavaa tietoa sekä antaa käsitys näytteilleasettajan aiheeseen liittyvästä tietämyksestä sekä omasta tutkimuksesta (GREV artikkeli 3.5).

Katso artiklasta 4.4 vihjeitä tämän kriteerin arvioinnista.

3.5 Yhden kehyksen kokoelmat

Aihefilateelisen yhden kehyksen kokoelman tarkoitus on tuoda esille hyvin kapea aihe, joka sopii esitettäväksi vain yhden kehyksen laajuudessa. Jos jokin aihe voidaan esittää useammassa kuin yhdessä kehyksessä, niin se ei ole sopiva esitettäväksi vain yhden kehyksen laajuudessa.

Kohteiden valinta laajemmasta kokoelmasta voi olla sopivaa vain, jos sillä tavalla on mahdollista käsitellä yhdellä kehyksellä laajemman kokoelman jokin luonnollinen ala-aihe. Vain parhaiden kohteiden valinta (ns. kirsikoiden poiminta) monikehyksisestä kokoelmasta ei ole sopiva esitettäväksi yhden kehyksen kokoelmana.

Artikla 4: ARVIOINTIPERUSTEET

Arvioinnissa noudatetaan GREV:n 4. artiklan yleisiä määräyksiä mukautettuina aihefilatelian luokan erityispiirteisiin.

Aihefilatelian luokan tuomareiden tulee täyttää arviointilomake, joka auttaa kokoelmien arviointia perusteellisesti, puolueettomasti ja johdonmukaisesti tämän artiklan määrittelemien perusteiden mukaisesti.

Johdonmukaisen arvioinnin helpottamiseksi kaikissa arviointiperusteissa, 'Esitystapaa' (artikla 4.4) lukuun ottamatta, on tehty ero Perusvaatimusten ja Saavutusten välillä.

Perusvaatimukset. Kun kaikki perusvaatimukset täyttyvät, annetaan 80% kyseisen arviointiperusteen maksimipisteistä. Jos jokin perusvaatimuksista ei täyty, 80%:n pistemäärää alennetaan vastaavasti.

Saavutukset. Nämä vaatimukset ovat asteittaisia tavoitteita matkalla kohti erinomaista kokoelmaa. Niiden arvo on > 80% maksimipisteistä ja kaikkien vaatimusten täytyminen merkitsee parasta mahdollista pistemäärää.

4.1 Aiheen käsittely

Käsittelyä arvioidaan kokoelman otsikon ja jäsentelyn, aiheen kehittelyn ja kokoelmasta ilmenevän luovuuden perusteella. Käsittely on valittuun aiheeseen liittyvän tarinan esittämistä ja sen kehittelyä kokoelman kaikilla sivuilla, luovaa lähestymistapaa noudattaen.

Arvioidessaan käsittelyä tuomaristo kiinnittää huomiota:

- loogiseen aiheen tarinaan, jota on helppo seurata
- selkeään ja riittävään tekstitykseen
- valitun aiheen tasapainoiseen esitykseen
- siihen, missä määrin jäsentely kertoo kokoelman tarinan.

Tuomaristo tarkistaa myös, että kokoelman sisältö:

- vastaa kokoelman otsikossa mainittua aihetta
- on kehitetty jäsentelyn mukaisesti
- esittää uusia näkökohtia ja uusia lähestymistapoja tunnettuun aiheeseen.

4.1.1 Otsikko ja jäsentely

Otsikkoa ja jäsentelyä arvioidaan seuraavin perustein:

- *jäsentelyn ja otsikon keskinäinen vastaavuus*
- *jäsentelysivun olemassaolo*
- *jäsentelysivun riittävyys*
- *virheetön, looginen ja tasapainoinen rakenne (luvut ja alaluvut)*
- *kaikkien aiheeseen liittyvien keskeisten näkökulmien kattaminen.*

Otsikko määrittelee kokoelman perusajatuksen, joka sitten rakentuu jäsentelyn kautta. Epäjohdonmukaisuudet otsikon ja jäsentelyn välillä osoittavat joko otsikon puutteellista jaottelua tai jäsentelyn sopimatonta rakennetta otsikkoon nähden.

Kokoelman alussa on esitettävä jäsentelysivu, joka antaa selkeän käsityksen aiheesta. Jäsentelysivun puuttuminen aiheuttaa automaattisesti kolmen pisteen menetyksen.

Vaatus rakenteen oikeasta, loogisesta ja tasapainoisesta jakautumisesta osiin määritellään seuraavasti:

Virheetön: Jäsentelyn tulee olla täsmällinen, tieteellisesti luotettava ja järkevä.

Looginen: Päälukujen ja niiden alalukujen tulee noudattaa järkevää järjestystä ilman liiallisia tai väärin sijoitettuja lukuja.

Tasapainoinen: Kokoelman eri osien tulee olla keskenään tasapainossa ottaen huomioon niiden aiheeseen liittyvä merkitys ja saatavilla oleva aineisto siten, että ne kattavat kaikki aiheeseen kehittäen kannalta tärkeät asiakokonaisuudet.

Parhaat jäsentelyt ovat sellaisia, joissa luvut (ja niiden alaluvut) itsessään kertovat tarinan, jolloin ne arvioidaan paljon korkeammalle kuin sellaiset jäsentelyt, joiden rakenne muistuttaa ”sisällysluettelo”.

Otsikkoa ja jäsentelyä arvioidaan ottaen huomioon:

Perusvaatimukset

- jäsentelysivu on olemassa
- jäsentelysivu on riittävä
- jäsentely ja otsikko vastaavat toisiaan

- jäsentely on virheetön, looginen ja tasapainoinen (luvut ja alaluvut)
- jäsentely kattaa kaikki aiheeseen liittyvät keskeiset näkökulmat.

Saavutukset

- missä määrin jäsentely kertoo kokoelman tarinan.

4.1.2 Aiheen kehittäminen

Aiheeseen kehittäminen arvioidaan seuraavien perusteiden:

- kohteiden virheetön sijoittelu kokoelmaan jäsentelyn mukaisesti
- aineiston ja tekstityksen yhteensopivuus
- syvällisyys, jota osoittavat asioiden väliset yhteydet, haarautumiset, syyt ja seuraukset
- tasapaino, oikean painoarvon antaminen kullekin näkökohdalle suhteessa sen merkitykseen aiheeseen piirissä
- jäsentelyn kaikkien osien käsittely.

Kokoelman jäsentelyn esittämä tarina tulee kehittää yksittäisillä sivuilla ja se tulee tekstittää jatkuvana tarinana, joka kulkee jokaisen sivun kaikkien kohteiden, sekä kaikkien sivujen läpi. Sivuja tulisi voida lukea kuten kirjaa ylhäältä vasemmalta alas oikealle.

Jotta aiheeseen kehittäminen olisi helppo seurata, jokaisen sivun yläreunassa pitäisi olla numeroitu pääluke tai alaluku, josta ilmenee minkä kohdan jäsentelystä ko. sivu kattaa. Sivukohtainen otsikko, joka tiivistää sivun sisällön, helpottaa myös tarinan seuraamista.

Kun kohteet asetellaan oikeaan järjestykseen kullakin sivulla, tarinasta tulee helposti ymmärrettävä, täsmällinen ja sujuva. Kohteet tulisi sijoittaa lähelle niihin liittyvää tekstiä. Kohteiden huono sijoittelu tekee kehittämisestä sekavan ja vaikean ymmärtää.

Tasapaino saadaan aikaan antamalla kullekin yksityiskohdalle sen aiheeseen liittyvän merkityksen mukainen tila ja käsittelyn syvyys. Tämä koskee myös filateelisia tutkielmia.

Aiheeseen kehittäminen arvioidaan ottaen huomioon:

Perusvaatimukset

- kohteet on sijoitettu kokoelmaan jäsentelyn mukaisesti
- aineisto ja aiheeseen liittyvä tekstitys ovat yhteensopivia
- jäsentelyn kaikki osat on käsitelty
- kokoelmalla on ”punainen lanka”, joka yhdistää yksittäiset sivut ja kappaleet sujuvaksi tarinaksi.

Saavutukset

- tasapaino eli kullekin näkökohdalle on annettu oikea painoarvo suhteessa sen merkitykseen aiheeseen piirissä
- käsittelyn syvyys, joka ilmenee asioiden välisistä yhteyksistä, haarautumista, syistä ja seurauksista.

4.1.3 Luovuus

Luovuutta arvioidaan artiklan 3.2.3 mukaisesti.

4.2 Tiedot, henkilökohtainen aiheeseen perehtyminen ja tutkimus

GREV:n määrittelemät 'filateeliset ja muut tiedot' koostuvat kahdesta osasta:

1. Perusajatukseen eli konseptiin liittyvät tiedot. Miltei kaikissa luokissa kyseessä on postaalinen ja filateelinen tieto: julkaisut, käytöt, painanta, taksat, postireitit, postipalvelut jne. Aihefilatelian luokan perusajatus liittyy aiheeseen: autot, sillat, historia, luonto, urheilu jne., joten 'aiheeseen liittyvät tiedot' perustuvat henkilökohtaiseen tutkimukseen sekä tutkittavan aiheen perusteelliseen tuntemukseen.
2. 'Filateeliset tiedot' liittyvät filateeliseen aineistoon, jolla perusajatusta tuetaan. Tämä osa on yhteinen kaikille luokille.

4.2.1. Aiheeseen liittyvät tiedot ja henkilökohtainen aiheeseen perehtyminen sekä tutkimus

Aiheeseen liittyviä tietoja ja henkilökohtaista aiheeseen perehtymistä sekä tutkimusta arvioidaan seuraavin perustein:

- *aiheeseen liittyvän tekstin asianmukaisuus, tiiviys ja virheettömyys*
- *filateelisen aineiston oikea käyttö aiheen kannalta*
- *uudet aiheeseen liittyvät löydöt.*

Aiheeseen liittyvillä tiedoilla tarkoitetaan aiheen yleisestä kokonaistuntemusta, joka ilmenee

- kohteiden valinnasta,
- keskinäisestä suhteesta ja yhteensopivuudesta sekä
- kohteisiin liittyvän tekstityksen sopivuudesta.

Filateelisen aineiston virheetön, aiheeseen liittyvä käyttö näkyy siitä, miten hyvin se pystyy kattamaan aiheeseen liittyviä yksityiskohtia.

Aiheenmukainen tieto edellyttää, että asiavirheitä ei ole. Aiheeseen suoranaisesti liittymätöntä filateelista aineistoa tai tarpeettomia rajatapauksia ei tule esittää minkään tekosyyin varjolla.

Aiheeseen liittyvää tietoa osoittaa kokoelman tarinaan sopivan "yllättävän" aineiston käyttö. Näiden kohteiden käypäisyys ei ole suoraan nähtävissä, vaan näytteilleasettajan on ensin löydettävä ne.

Aiheeseen perehtymisen ja oman tutkimuksen tasoa arvioitaessa otetaan huomioon aiheeseen liittyvien aiempien tutkimusten saatavuus, jotta voidaan arvioida kuinka paljon käsittelyssä on käytetty hyväksi olemassa olevaa aiheeseen liittyvää ja filateelista kirjallisuutta, luetteloita sekä tutkimustuloksia. Tätä verrataan sitten kokoelmassa esitettyyn henkilökohtaiseen perehtymiseen ja tutkimukseen.

Perusvaatimukset

- aiheeseen liittyvä tekstitys on sopivaa, tiivistä ja virheetöntä
- filateelista aineistoa on käytetty oikein aiheen kannalta.

Saavutukset

- aiheeseen liittyvät yksityiskohdat tekstityksessä ja filateelisessä aineistossa
- uudet aiheeseen liittyvät löydöt
- “yllättävä” filateelinen aineisto (joka ei sellaisenaan kuulu aihepiiriin, mutta sopii kokoelman tarinaan).

4.2.2. Filateeliset tiedot ja henkilökohtainen filatelian perehtyminen sekä tutkimus

Filateelisia tietoja ja henkilökohtaista filatelian perehtymistä sekä tutkimusta arvioidaan seuraavien perusteiden:

- *postaalisen filatelian sääntöjen täydellinen noudattaminen*
- *mahdollisimman laajan postaalisen filatelian aineiston tasapainoinen käyttö*
- *postilähetysten asianmukaisuus*
- *tarvittavan filateelisen tekstityksen asianmukaisuus ja virheettömyys*
- *filateelisten tutkielmien ja niihin liittyvän tärkeän filateelisen aineiston taitava esiintuominen.*

Postaalisen filatelian sääntöjen täydellinen noudattaminen koskee esimerkiksi sitä, että sellaisia kohteita ei saa esittää, jotka eivät ole kokoelmakelpoisessa kunnossa (esimerkiksi rikkileikatut postimerkit tai ehiöt, virheelliset maksimikortit).

Postaalisen filatelian kohteet (esimerkiksi postimerkit, ehiöt, koevedokset, ehdotteet) tulee esittää kokonaisina. Limittäminen on sallittua, kun esitetään saman ehiön erilaisia muunnoksia (alalajeja) siten, että ehiöiden eroavuudet tulevat selvästi esille. Postileiman tai ehiön arvoleiman ikkunointi on sallittua, kun aiheeseen liittyvä tekstitys viittaa mitätöintiin. Hyvin suurten kohteiden, kuten sähkeiden, kokonaisten postimerkkiarkkien jne., ikkunointi tai taittaminen on sallittua.

Monipuolisen filateelisen aineiston esittäminen ja tasapainoinen käyttö saavutetaan esittämällä kohteita kaikilta aikakausilta ja mahdollisimman monesta maasta, valitun aiheen mahdollisuuksien rajoissa.

Postaalisten kohteiden sopivuuden määrittelee niiden filateelinen asianmukaisuus. Kokoelmassa tulisi esittää filateelisesti merkittäviä kohteita mielikuvituksellisten kohteiden sijasta.

Tästä yleissäännöstä voidaan poiketa hyvin rajoitetusti (keskimäärin korkeintaan yksi kohde per kehys), kun valittu filateelinen aineisto parantaa merkittävästi sen yhteyttä aiheeseen liittyvään tekstitykseen tai on ainoa tapa kuvittaa kokoelman tarinaa. Tämä liittyy sekä rajatapauskohteiden että luonteeltaan ei-postaalisten kohteiden käyttöön (esimerkiksi aidosti käytetyt ehiöt, joissa on yksityinen päällepainanta, leimamerkit, kokoelman tarinaan liittyvälle henkilölle osoitetut postilähetykset, yksityiset painatukset, merkinnät, vinjetit ja muut samantyyppiset kohteet, jos ne ovat postitse kulkeneella kuorella tai dokumentilla). Näissä tapauksissa kohteet täytyy perustella poikkeuksina, mikä osoittaa näytteilleasettajan filateelisen tietämyksen tasoa.

Henkilökohtaista filatelian perehtymistä ja tutkimusta osoittaa

- sellaisen aineiston esittäminen, joka on vielä ollut tutkimatta kyseisen aiheen kohdalla tai tutkimusta on ollut hyvin vähän

- filateeliset tutkielmat, jotka esittävät virheettömän, hyvin dokumentoidun, filateelisesti perusteellisen analyysin, eivätkä ole vain tekosyy runsaan kohdevalikoiman esittämiseen ilman todellisia filateelisia perusteita.

Filateelisia tietoja ja henkilökohtaista filateliaan perehtymistä sekä tutkimusta arvioidaan ottaen huomioon:

Perusvaatimukset

- postaalisen filatelian sääntöjä on noudatettu täydellisesti
- postilähetykset ovat asianmukaisia
- tarvittava filateelinen tekstitys on asianmukaista ja virheetöntä
- kaikkialla kokoelmassa esitetään hyvä valikoima postaalisen filatelian aineistoa.

Saavutukset

- kokoelmassa käytetään tasapainoisesti mahdollisimman laajaa postaalisen filatelian aineistoa
- kokoelmassa esitetään filateelista aineistoa, jota ei ole aiemmin lainkaan tutkittu aiheeseen liittyen, tai jota on tutkittu hyvin vähän
- kokoelmassa esitetään filateelisia tutkielmia ja tuodaan taitavasti esille tärkeää filateelista aineistoa.

4.3 Laatu ja harvinaisuus

Laadun ja harvinaisuuden arvioinnissa verrataan esitetyn aineiston laatua aiheesta yleisesti saatavilla olevaan aineistoon, sen harvinaisuuteen ja esitettyjen kohteiden hankkimisen suhteelliseen vaikeuteen.

4.3.1 Harvinaisuus

Harvinaisuus perustuu objektiivisiin perusteisiin, kuten tunnistettuun absoluuttiseen harvinaisuuteen ja vaikeaan saatavuuteen.

On olennaista, että alalajit, koevedokset ja ehdotteet ovat harvinaisempia kuin itse julkaisu, jotta ne nostaisivat filateelista tasoa. Sama koskee merkkiryhmiä, rivilöitä jne.

On myös selvää, että kohteita, jotka eivät liity lainkaan tai riittävän hyvin aiheeseen, ei tule ottaa huomioon arvioinnissa, vaikka olisivatkin hyvin harvinaisia.

Tuomarit etsivät ensijaisesti ja arvioivat

- hyvin harvinaisia kohteita, joilla on yleistä filateelista merkitystä, mikäli niitä on saatavilla aiheeseen
- hyvin harvinaisia kohteita, joilla on erityistä merkitystä valitun aiheen piirissä
- kuinka helposti kokoelman aineisto on toistettavissa.

Tuomarit etsivät myös

- erityisesti perinteisen filatelian, postihistorian tai ehiöfilatelian harvinaisia tai epätavallisia kohteita.

Perusvaatimukset

- tavallinen ja moderni aineisto sekä epätavalliset ja harvinaiset kohteet

Saavutukset

- kokoelmassa on hyvin harvinaisia kohteita.

4.3.2 Laatu

Laadun arviointi perustuu yleisiin filateelisen laadun arviointiperusteisiin ja laatua arvioidaan aina suhteessa kokoelmassa esitettävien kohteiden harvinaisuuteen.

Kaikkien kohteiden tulee olla parasta mahdollista laatua. Kohteiden laatua arvioidaan kuten ne olisivat postimerkkejä: ei repeämiä, puuttuvia kulmia, taittumuja, tahroja tai puuttuvia hampaita (mikäli hammastettu) jne.

- Yleisen aineiston laadun tulee olla täysin virheetöntä.
- Näytteilleasettajia kehoitetaan esittämään ainutlaatuisia ja hyvin harvinaista aineistoa, jota ei ole olemassa hyvälaatuisena, mutta häntä varoitetaan esittämästä laadullisesti heikkoja muita kohteita, joilla saattaa olla vaikutusta kokoelman laadun yleiseen vaikutelmaan.
- On tärkeää pitää mielessä, että saatavilla oleva laatu vaihtelee maan ja aikakauden mukaan.
- Aidosti kulkeneet kohteet ovat parempia kuin filateelisiä tarkoituksia varten tuotetut.
- Postileimojen pitäisi olla mahdollisimman selkeitä ja täydellisiä (ei puuttuvia oleellisia kirjaimia jne.), eivätkä ne saa peittää aiheen kannalta merkityksellisiä yksityiskohtia postimerkeillä.
- Postimerkkivihkot tulee esittää kokonaisina merkkeineen.
- Jos kohde on paranneltu tai sitä on muuten käsitelty, se pitää tuoda esille filateelisessa tekstityksessä.

Perusvaatimukset

- Tavallinen ja moderni aineisto on erinomaista laatua, epätavallinen aineisto hyvää laatua ja harvinainen aineisto keskimääräistä laatua.

Saavutukset

- Harvinaiset kohteet ovat keskimääräistä parempaa tai parasta saatavilla olevaa laatua.

4.4 Esitystapa

Esitystavan arvioinnissa tarkastellaan

- *esitystavan selkeyttä*
- *tekstityksen selkeyttä*
- *kokoelman yleistä esteettistä tasapainoa.*

Esitystavan pitää tuoda esille kokoelman aineisto parhaalla mahdollisella ja tasapainoisella tavalla. Näytteilleasettajan työpanos tulee esille kohteiden ja tekstin sijoittelussa kokoelman sivuille siten, että

kokoelman tarina tulee välitetyksi katsojalle tehokkaasti ja filateelinen aineisto korostuu houkuttelevalla ja esteettisellä tavalla.

Esitystapaa arvioidaan seuraavien perusteiden mukaan:

- kokoelman ja sen yksittäisten sivujen yleinen esteettinen tasapaino
- yksittäisten sivujen tila on hyvin käytetty – sivuilla ei ole liikaa tyhjää tilaa
- tekstitys on selkeää ja tiivistä, eli riittävästi, mutta ei liian paljon tekstiä
- valokopioiden tai skannausten täytyy olla kooltaan vähintään 25% pienempi tai suurempi kuin alkuperäinen kohde
- kohteet on kiinnitetty sivuille huolellisesti ja siististi.

Muut vaikuttavat tekijät:

- Mitään etua tai haittaa ei ole siitä, onko tekstitys kirjoitettu käsin, kirjoituskoneella tai tulostettu tietokoneella.
- Kirkkaita värejä ja värikkäitä kokoelmalehtiä pitää välttää.
- Leveiden kuorien kiinnittämistä vinoon pitäisi välttää.

Artikla 5: NÄYTTELYKOKOELMIEN ARVIOINTI

5.1. *FIP:n valtuuttamat tuomarit suorittavat aihefilateelisten kokoelmien arvioinnin GREX:n V-osan artiklojen 31-46 mukaisesti (katso GREV, artikla 5.1).*

Aihefilatelian luokan tuomareiden tulee täyttää arviointilomake, joka auttaa kokoelmien arviointia perusteellisesti ja johdonmukaisesti tämän artiklan määrittelemien perusteiden mukaisesti.

5.2. *Aihefilateelisten kokoelmien tasapainoista arviointia varten tuomareiden ohjeeksi esitetään seuraavat suhdeluvut (katso GREV artikla 5.3).*

1. Käsittely	35
Otsikko ja jäsentely	15
Aiheen kehittäminen	15
Luovuus	5
2. Tiedot ja henkilökohtainen tutkimus	30
Aiheeseen liittyvät tiedot	15
Filateeliset tiedot	15
3. Laatu ja harvinaisuus	30
Laatu	10
Harvinaisuus	20
4. Esitystapa	5
Yhteensä	100

Jos väärennettyjä ja korjattuja kohteita ei ole selkeästi merkitty, tuomaristo voi alentaa kokoelman mitalitasoa kuhunkin näyttelyyn nimetyn asiantuntijaryhmän lausunnon perusteella.

Uusintapainokset tulee esittää sellaisina. Heikkoja tai haalistuneita leimoja ei saa korjata kohteella, sen sijaan kohteen vieressä voi esittää piirroksen leimasta.

Näytteilleasettaja suositellaan aitouttamaan epäselvät kohteet ennen niiden ottamista mukaan kokoelmaan ja sijoittamaan aitoustodistuksen alkuperäiskappale kokoelmalehden taakse samaan suojataskuun. Jos esitetään todistuksen valokopio, sen tulee olla kansallisen liiton varmentama. Vaihtoehtoisesti komissaari voi tuoda aitoustodistukset mukanaan mahdollisen tarpeen varalle. Riippumatta siitä millä tavalla aitoustodistus on käytettävissä, tulee aitoutettua kohdetta koskevan filateelisen tekstin loppuun merkitä 'e' lihavoituna, siis **(e)**.

Artikla 6: LOPPUSÄÄDÖKSIÄ

6.1 Jos tekstissä on käännöksestä johtuvia ristiriitaisuuksia, englanninkielinen teksti on määräävä.

6.2 Nämä FIP-näyttelyissä sovellettavat ohjeet aihefilateelisen luokan kokoelmien arviointiin hyväksyttiin THAILAND 2018 FIP-näyttelyn yhteydessä järjestetyssä FIP:n aihekomission kokouksessa Bangkokissa, 1. joulukuuta 2018. FIP:n hallitus hyväksyi ne Buenos Airesissa, 28. elokuuta 2019, ja ne astuivat voimaan välittömästi 76. FIP:n kongressin päättyttyä 9. elokuuta 2022.

Käännös: Jari Majander

Suomen Filatelistiliiton hallitus on hyväksynyt käännöksen 12.8.2023.